

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδοτήσεως 364/2013
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Τμήμα Δ΄
Συνεδρίαση της 22^{ης} Οκτωβρίου 2013

Σύνθεση:

Ο Πρόεδρος : Ανδρέας Φυτράκης, Αντιπρόεδρος του Ν.Σ.Κ.

Νομικοί Σύμβουλοι: Χρυσάφουλα Αυγερινού, Βασιλική Δούσκα, Νίκη Μαριόλη, Δήμητρα Κεφάλια, Κων/νος Κηπουρός, Αθηνά Αλεφάντη, Παναγιώτης Παππάς.

Εισηγητής: Κωνσταντίνος Κηπουρός, Νομικός Σύμβουλος Ν.Σ.Κ.

Αριθμός Ερωτήματος: το υπ' αρ. 178113/12-9-2011 έγγραφο της Διεύθυνσης Εποπτευόμενων Γεωργικών Οργανισμών και Ιδρυμάτων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Περίληψη Ερωτήματος : α) Αποσαφήνιση του ιδιοκτησιακού καθεστώτος αναφορικά με τις εκτάσεις που έχουν ενταχθεί από τις καθοριζόμενες στο ερώτημα Ι. Μονές του Αγίου Όρους στα Προγράμματα «Μακροχρόνιας Παύσης Εκμετάλλευσης Γεωργικών Γαιών» και «Βιολογικής Γεωργίας». Και β) εάν με βάση το ιδιοκτησιακό καθεστώς και τα προσκομισθέντα για την ένταξη δικαιολογητικά κατοχής και χρήσης των ενταχθεισών εκτάσεων θεμελιώνεται δικαίωμα καταβολής στις υπόψη Ι. Μονές από τον ΟΠΕΚΕΠΕ των προβλεπόμενων οικονομικών ενισχύσεων για τα επόμενα έτη εφαρμογής των υπόψη Προγραμμάτων, δυνάμει και των συναφθεισών συμβάσεων.

Επί του ως άνω ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Δ' Τμήμα) γνωμοδότησε ομόφωνα ως ακολούθως:

I. Παράθεση διατάξεων νόμου.

1) Στην παράγραφο 1^η του άρθρου 2 του Ν. 3086/2002 (ΦΕΚ Α'324), όπως τούτο ισχύει μετά την αντικατάστασή του με την παρ. 1 του άρθρου 16 του Ν. 4110/2013 (ΦΕΚ Α'17/23-1-2013), ορίζεται ότι:

«Αρμοδιότητες

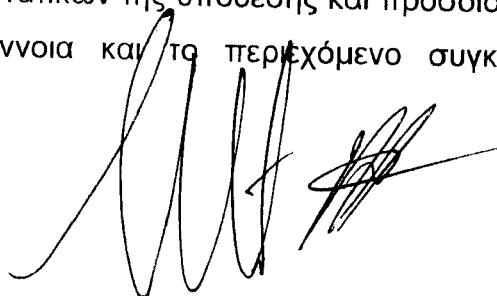
1. Στην αρμοδιότητα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (Ν.Σ.Κ.) ανήκει η νομική υποστήριξη του Κράτους.

Στην υποστήριξη αυτή περιλαμβάνονται, ιδίως:

- α) η δικαστική υποστήριξη και εκπροσώπηση του Δημοσίου,
- β) η έκδοση γνωμοδοτήσεων σε ερωτήματα της Διοίκησης,
- γ) η αναγνώριση απαιτήσεων κατά του Δημοσίου,
- δ) ο δικαστικός και εξώδικος συμβιβασμός του Δημοσίου,
- ε) η γνωμοδότηση για την υπαγωγή διαφορών του Δημοσίου σε διαιτησία και ο ορισμός διαιτητών του.
- στ) η νομική υποστήριξη της Διοίκησης κατά την κατάρτιση των συμβάσεων,
- ζ) η νομική υποστήριξη της Διυπουργικής Επιτροπής Αναδιρθρώσεων και Αποκρατικοποιήσεων, ιδίως σε θέματα που αφορούν στη διαδικασία και τους όρους διενέργειας των αποκρατικοποιήσεων,
- η) η νομοτεχνική υποστήριξη της Διοίκησης κατά την κατάρτιση σχεδίων νόμων και κανονιστικών πράξεων,
- θ) η εισήγηση προς τους αρμόδιους υπουργούς για λήψη νομοθετικών μέτρων αναγκαίων για την προάσπιση του δημόσιου συμφέροντος και
- ι) η εκπροσώπηση της Ελληνικής Δημοκρατίας ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Ε.Δ.Δ.Α.) και της Επιτροπής των Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης.»

2) Στην παρ. 6 του άρθρου 6 του Ν. 3086/2002 ορίζεται ότι:

«6. Τα ερωτήματα της Διοίκησης πρέπει να διαλαμβάνουν πλήρη εξιστόρηση των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης και προσδιορισμό των προβληματισμών της, για την έννοια και το περιεχόμενο συγκεκριμένων

διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας, των οποίων ζητείται η ερμηνεία από το Ν.Σ.Κ., προκειμένου να τις εφαρμόσει στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της....»

II. Τα δεδομένα του ερωτήματος.

Δυνάμει συμβάσεων οι Ι. Μονές του Αγίου Όρους α) Μεγίστης Λαύρας, β) Βατοπαιδίου, γ) του Διονυσίου και δ) του Ξενοφώντος ενέταξαν εκτάσεις της κατηγορίας «θαμνολίβαδα/δασολίβαδα» στο Πρόγραμμα Μακροχρόνιας Παύσης Καλλιέργειας Γεωργικών Γαιών, το οποίο διέπεται κυρίως από τις διατάξεις της ΚΥΑ 237/348747/8765/9-9-1996 και της ΥΑ 79184/1957/6-11-1996, σε συνδυασμό με τον Κανονισμό (ΕΚ) 2078/1992.

Επίσης, δυνάμει συμβάσεων ενέταξαν στο Πρόγραμμα Βιολογικής Γεωργίας εκτάσεις α) η Ι. Μονή Μεγίστης Λαύρας, β) η Ι. Μονή Βατοπαιδίου, γ) η Ι. Μονή του Χιλανδαρίου, δ) η Ι. Μονή του Δοχειαρίου, ε) η Ι. Μονή του Ξενοφώντος, στ) το Ιερό Κελλί Αγίου Ευσταθίου «ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΣ» της Ι. Μονής Μεγίστης Λαύρας και ζ) το Εξάρτημα Αγίου Ιγνατίου της Ι. Μονής του Χιλανδαρίου.

Το Πρόγραμμα τούτο διέπεται κυρίως από τις διατάξεις της ΚΥΑ 567/125316/19-1-2004 και την ΥΑ 129166/21-6-2004.

Και τα δύο Προγράμματα άρχισαν να εφαρμόζονται ως προς τις ενταχθείσες εκτάσεις των ως άνω Ι. Μονών, με την καταβολή της τελευταίας πληρωμής για το Πρόγραμμα της Μακροχρόνιας Παύσης στις 15-6-2007, για το έτος εφαρμογής 2006, και για το Πρόγραμμα Βιολογικής Γεωργίας στις 8-8-2006, για το έτος εφαρμογής 2007.

Έκτοτε, και ενόψει των προσκομισθέντων από τις Ι. Μονές «παραστατικών ιδιοκτησίας» ανέκυψε προβληματισμός στον ΟΠΕΚΕΠΕ ως προς τη νομιμότητα της ένταξης και, κατ' επέκταση, της συνέχισης πληρωμής των οικονομικών ενισχύσεων στις προαναφερόμενες Ι. Μονές.

Ο προβληματισμός αναπτύχθηκε στο υπ' αρ. 85388/9-8-2011 έγγραφο του ΟΠΕΚΕΠΕ (Δ/ση Αγροτικής Ανάπτυξης) προς την αρμόδια Υπηρεσία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, η οποία έθεσε το ερώτημα.

Με αυτό (βλ. 2^η σελίδα, εν τέλει) ζητείται, ειδικότερα, γνωμοδότηση «αναφορικά με το ιδιοκτησιακό καθεστώς των Μονών αυτών και εάν με βάση αυτό και τα ως άνω παραστατικά κατοχής και χρήσης των εκτάσεων θεμελιώνεται δικαίωμα πληρωμής των ενισχύσεων από τον ΟΠΕΚΕΠΕ για τα επόμενα έτη εφαρμογής δυνάμει των συμβάσεων που έχουν συναφθεί».

Ως παραστατικά ιδιοκτησίας ή κατοχής και χρήσης αναφέρονται στο ερώτημα «βεβαιώσεις των κατηγούμενων των Ι.Μ. Αγίου Όρους, χρυσόβουλα και άλλα σχετικά έγγραφα, όπως αυτά διαβιβάστηκαν από τις Περιφερειακές Ενώτητες Χαλκιδικής και Μαγνησίας και τα οποία επισυνάπτονται».

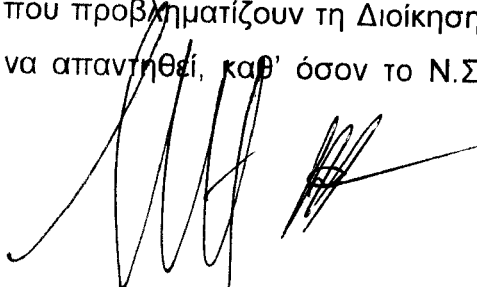
III. Νομική αξιολόγηση του ερωτήματος, ενόψει των προπαρατιθέμενων διατάξεων νόμου.

Από τον συνδυασμό των διατάξεων της παρ. 1 του άρθρου 2 και της παρ. 6 του άρθρου 6 του Ν. 3086/2002 προκύπτει ότι η αποσαφήνιση οιασδήποτε ιδιοκτησιακών καθεστώτων δεν ανήκει εν γένει στις αρμοδιότητες του Ν.Σ.Κ.

Η διάγνωση του δικαιώματος της κυριότητας και ευρύτερα των εμπράγματων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων και αυτών της νομής ή κατοχής, προεχόντως ανήκει εκ του Συντάγματος (βλ. άρθρο 94 παρ. 2) στη δικαιοδοτική εξουσία των πολιτικών δικαστηρίων, σύμφωνα και με τις οικείες διατάξεις (βλ. ενδεικτικά τα άρθρα 1094 Α.Κ., 1,11,29,70,87,220,225,325,936 και 1020 του ΚΠολΔ), ενώ όργανα της Διοίκησης έχουν αρμοδιότητα να διατυπώνουν κρίση, περί της ιδιότητας ορισμένου προσώπου ως δικαιούχου κυριότητας ή άλλου εμπράγματος δικαιώματος, μόνο στις περιπτώσεις που τούτο προβλέπεται σαφώς και ειδικώς στον νόμο (βλ. ενδεικτικά τις διατάξεις των άρθρων 8,9,10,11 και 12 του Α.Ν. 1539/1938 για τις αρμοδιότητες του Γνωμοδοτικού Συμβουλίου Δημοσίων Κτημάτων).

Το Ν.Σ.Κ, που δεν περιλαμβάνεται μεταξύ των εν λόγω οργάνων, μπορεί ωστόσο να συμβάλλει στην αποσαφήνιση ιδιοκτησιακών καθεστώτων, στις περιπτώσεις που η Διοίκηση, επιδιώκοντας τέτοια αποσαφήνιση στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, θέτει με ερώτημα σχετιζόμενα με ιδιοκτησιακό καθεστώς νομικά ζητήματα, που όμως πρέπει να ανάγονται στην ερμηνεία συγκεκριμένων διατάξεων νόμου, κατά ρητή νομοθετική επιταγή.

Ενόψει του ότι ζητείται γνωμοδότηση του Ν.Σ.Κ. για το εν γένει ιδιοκτησιακό καθεστώς που αναφέρεται στις ενταχθείσες από τις υπόψη Ι. Μονές εκτάσεις, μετ' εκτίμηση των εγγραφών στοιχείων που έχουν επισυναφθεί στο ερώτημα, χωρίς εν τούτοις να τίθενται προσδιοριζόμενα νομικά ζητήματα αναφορικά με την ερμηνεία συγκεκριμένων διατάξεων που προβληματίζουν τη Διοίκηση, το σκέλος τούτου του ερωτήματος δεν μπορεί να απαντηθεί, καθ' όσον το Ν.Σ.Κ δεν έχει σχετικώς αρμοδιότητα.

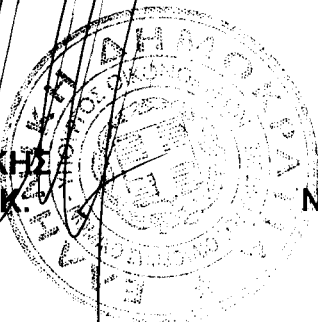
Κατά συνέπεια ούτε το δεύτερο σκέλος του ερωτήματος, για τη θεμελίωση δικαιώματος πληρωμής ενισχύσεων, μπορεί να απαντηθεί, εφόσον ζητείται να ερευνηθεί αυτό το δικαίωμα σε συνάρτηση με την προηγούμενη διαπίστωση για τα ιδιοκτησιακά δικαιώματα των Ι. Μονών.

Επομένως, ως προς το πρώτο σκέλος του ερωτήματος δεν έχει αρμοδιότητα το Ν.Σ.Κ, με συνέπεια να μην είναι δυνατή η απάντηση ούτε στο δεύτερο σκέλος του ερωτήματος, που εν πάση περιπτώσει δεν πληροί κατά περιεχόμενο τους όρους του νόμου για ν' απαντηθεί.

IV. Κατ' ακολουθίαν των προεκτιθεμένων, κατά την ομόφωνη γνώμη των μελών του Τμήματος δεν δύναται εκ του νόμου να απαντηθεί το ερώτημα και γι' αυτό το Δ' Τμήμα του ΝΣΚ υποχρεωτικώς απέχει από το να γνωμοδοτήσει επ' αυτού.

Θεωρήθηκε
Αθήνα 8-11-2013
Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΦΥΤΡΑΚΗΣ
Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Ο ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

ΚΩΝ/ΝΟΣ ΚΗΠΟΥΡΟΣ
Νομικός Σύμβουλος Ν.Σ.Κ.